

УДК 159.923:316.64:32

САМОЕФЕКТИВНІСТЬ ЯК ОДНА З ОСНОВ МОТИВАЦІЇ ПОЛІТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Кревська О.О., аспірант
кафедри загальної та соціальної психології
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Стаття присвячена теоретичному та емпіричному обґрунтуванню самоєфективності як основної з ознак мотивації політичної компетентності особистості з урахуванням її належності/неналежності до політичної сфери як професійного виду діяльності. Проведено дослідження самоєфективності особистості. Здійснено порівняльний аналіз на основі отриманих результатів.

Ключові слова: самоєфективність, особистість, компетентність, досвід, побутова свідомість, політична свідомість.

Статья посвящена теоретическому и эмпирическому обоснованию самоэффективности как основному из признаков мотивации политической компетентности личности с учетом ее принадлежности/непринадлежности к политической сфере как профессиональному виду деятельности. Проведено исследование самоэффективности личности. Осуществлен сравнительный анализ на основе полученных результатов.

Ключевые слова: самоэффективность, личность, компетентность, опыт, бытовое сознание, политическое сознание.

Krevska O.O. SELF-EFFICACY AS ONE OF THE BASES OF MOTIVATION OF POLITICAL PERSON COMPETENCE

The article is devoted to theoretical and empirical substantiation of self-efficacy as the primary motivation of the signs of political competence of personality (belongs or doesn't belong to the political sphere as a professional activity). The research of self-efficacy of the individual is conducted. The comparative analysis on the results is done.

Key words: self-efficacy, personality, competence, experience, common consciousness, political consciousness.

Постановка проблеми. Розгляд психологічного становлення особистості неможливий без вивчення поняття компетентності сучасної людини, що формується у процесі соціально-економічних змін у державі. Ускладнення змісту політичного простору сьогодення вимагає обов'язкового особистісного засвоєння соціально-політичних цінностей і, як результат, вироблення чітких критеріїв прояву політичної активності особистості. Варто зауважити, що саме психологічне переосмислення механізмів та технологій політичної соціалізації особистості актуалізує як успішність цього процесу, так і власне успішність людини, яка знаходить прояв у багатьох вимірах її буття.

Сьогодні особистість виступає повноцінним та відповідальним творцем власного життя. Усі сфери життєдіяльності вимагають наявності та прояву рішучості, самостійності, впевненості в собі, майстерності в досягненні наміченого, мобільності, уміння ефективного використання власних пізнавальних процесів (пам'яті, мислення). Найкраще всі ці якості описує поняття самоєфективності.

Вивчення поняття самоєфективності особистості актуалізує перехідний період

у суспільстві. Активне планування власного життя – один з першочергових психологічних факторів процесу ефективною адаптації до будь-яких соціальних змін.

Кожна людина завжди хоче бути щасливою, успішною та досягати власних цілей, але це вдається далеко не кожному. Тих, кому це таки вдається, можна назвати самоєфективними. Поняття самоєфективності дає можливість оцінити здатність людей до усвідомлення власних здібностей та їх оптимального використання. Засновник теорії соціального навчання Альберт Бандура акцентував увагу на тому, що навіть при наявності скромних здібностей майстерне їх використання дозволяє людині досягати високих результатів [11].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Глобальні зміни сьогодення та жорстка ринкова конкуренція звертають увагу вчених на проблему ефективного поведінки людини, її ефективного функціонування у соціумі. Науковці стверджують, що успішність у тій чи іншій сфері діяльності пов'язана з оцінкою власних здібностей, можливостей, стратегією подолання труднощів.

Проблема дослідження самоєфективності особистості розглядалася насампе-

ред у працях засновника соціально-когнітивного підходу А. Бандури. Вікові та гендерні особливості самоефективності, її ресурси та місце у процесах регуляції поведінки досліджували А.В. Бояринцева, Ю.Н. Гончаров, Р.Л. Кричевський, Є.О. Могильовкін, О.А. Шепелева, М.І. Гайдар, Д. Сервон, М.Ш. Магомед-Емінов, В.Г. Ромек, М. Єрусалем, Р. Шварцер, Б. Альмудевер, А. Асгарі, Ф. Бастані, Дж. Капрара, С. Купер та ін.

Проте жоден вчений не може дати остаточну відповідь на питання, чому серед людей, які мають певні знання й навички, одні досягають поставленої мети в житті, а інші – ні. Про це говорить В. Франкл: «Між нашими бажаннями і вчинками завжди існує щось, що може їх зв'язати. Це щось – наша здатність знайти в собі сили для дії. У цьому вмінні – наша зрілість і наша свобода» [9, с. 118].

Постановка завдання. На основі викладеного можна сформулювати завдання дослідження, яке полягає в теоретичному та емпіричному обґрунтуванні самоефективності особистості як однієї з основ мотиваційного процесу, зокрема мотивації політичної компетентності із урахуванням її належності/неналежності до політичної сфери як професійного виду діяльності.

Виклад основного матеріалу. Альберт Бандура, представник соціально-когнітивного підходу, вказував на те, що саме у формуванні самоефективності значущу роль відіграє активний і пасивний досвід особистості, аналізуючи який, вона має можливість досягати намічених цілей у ситуації зіткнення з труднощами [11].

Індивідуальний досвід збагачує внутрішній світ людини, робить його динамічним, сприяє ширшому баченню можливостей вирішення ситуацій [5, с. 19]. Такий взаємозв'язок Г. Хакен назвав синергетичним. Тобто особистість впливає на характер та зміст набутого досвіду, у свою чергу досвід надає особистості ресурси для подальшого розвитку [14]. Саме цей досвід та знання й формують побутову політичну свідомість як сукупність уявлень, знань, установок і стереотипів, які базуються на безпосередньому побутовому досвіді людей та домінують у соціальній спільноті, до якої ці люди належать. Науковому пізнанню світу та збереженню вкорінених забобонів можуть перешкоджати помилки, характерні побутовій свідомості. Властива для побутової свідомості фіксація багаторазово повторюваних зв'язків між речами й людьми дає можливість робити правильні висновки, які перевіряються практикою повсякденного життя. Тому можна стверджувати, що усім, хто не

займається політичною діяльністю професійно, притаманна побутова політична свідомість, яка дає змогу розуміти й оцінювати політичне життя в країні, детермінувати себе в ній та формувати певне ставлення до неї.

Щодо змісту політичної компетентності фахівців зауважимо, що розвиток уявлень про явища, пов'язані з основними закономірностями професійного становлення, виявлення факторів регуляції його динаміки, побудова на цій основі системи рівнів усвідомлення себе суб'єктом власної професійної діяльності й розуміння соціальної значущості своєї професії утворюють «комплекс необхідних умов ефективного формування особистості і досягнення такого рівня розвитку професійно значущих якостей, структур і механізмів регуляції поведінки, які необхідні для досягнення потрібного рівня придатності до професійної діяльності» [3, с. 113], а відтак впливають на рівень самоефективності. Контекст відповідності/невідповідності вимогам діяльності визначає рівень професійної компетентності фахівців політичної сфери. Це допомагає розвивати не лише відповідні їй вміння, навички, а й формувати окремі функціональні системи, впливати на своєрідність психічних процесів та формувати особистість загалом, її професійні якості, професійний тип. Зазначимо, що акцент робиться на тих особливостях особистості, які відповідають директивним вимогам діяльності, загальноприйнятим у суспільстві, а отже залежать від образу (чи то іміджу) політичної діяльності [2].

Вітчизняна психологія синонімічно розуміє поняття ефективності особистості та самоефективності. Обидва поняття мають такі значення:

1) ефективність особистості як почуття самоповаги й власної гідності, реальної компетентності (здатність, уміння вирішувати життєві проблеми);

2) ефективність особистості як інтегральна здатність бути компетентним, відповідати вимогам середовища [10].

А. Адлер виділяє мотив ефективності, який спонукає людину долати почуття неадекватності та неповноцінності, схилиючи її до спроб стати компетентною [1, с. 572]. Власне «ефективність» (лат. *efficientia*) розуміється як досягнення певних результатів з мінімально можливими витратами або отримання максимально можливого обсягу продукції з даної кількості ресурсів [13]. Тому можна стверджувати, що самоефективність як особистісна властивість містить якісний аспект (яким чином, з якою результативністю), а не кількісний.

У зарубіжній літературі самоефективність особистості (англ. *self-efficacy of personality*) характеризується переважно як самоефективність, що сприймається (англ. *perceived self-efficacy*) – це оцінка людиною своєї здатності зробити будь-які дії у вказаних умовах.

Надбаний досвід та емоційне ставлення впливають на самоефективність суб'єкта. Так, А. Бандура, підкреслюючи важливість результату дій самоефективних людей, зазначав, що індивід з високим рівнем домагань, який не досяг бажаного результату, є менш самоефективним, ніж той, у кого амбіцій менше [11].

Існує безліч визначень поняття самоефективності, але всі вони базуються на визначенні А. Бандури: «самоефективність – це усвідомлена здатність людини протистояти складним ситуаціям та впливати на ефективність діяльності і функціонування особистості в цілому» [11, с. 729].

На думку А. Бандури, самоефективність є переконанням людини щодо її здатності управляти подіями, які впливають на її життя [11, с. 73]. Він вказував, що самоефективність виступає центральною і дуже важливою детермінантою людської поведінки.

Розуміючи самоефективність як компетенцію (наприклад, у професійній сфері), С. Белліер визначає її як готовність вирішувати проблемні ситуації і отримувати задоволення, мобілізуючи необхідні здібності [12].

На нашу думку, фактором формування високого рівня самоефективності може слугувати вік та соціальний статус. Наприклад, для студентів ресурсами самоефективності можуть виступати юнацький максималізм, життєвий оптимізм та соціально-економічні умови суспільства, де потрібно доводити право бути успішним, вдало себе представляти у суспільстві, бути конкурентоспроможним та гнучким у відносинах з людьми, здобути бажане місце в ієрархії соціуму. Натомість працівники Апарату Верховної Ради вже певною мірою самоствердились, займають певне положення в суспільстві, тому рівень самоефективності може бути значно нижчим.

У психологічній психодіагностичній практиці часто використовують шкалу самоефективності. Методика є самоопитувальником, спрямованим на вимір суб'єктивного відчуття особистісної ефективності в рамках авторської концепції. Німецька версія шкали загальної самоефективності була розроблена Р. Шварцером і М. Єрусалемом у 1981 році й спочатку включала 20 тверджень. Російською мовою перекладена і стандартизована В.Г. Ромеком, складається з 10 пунктів, кожен з яких

має 4 ступеня згоди з ним респондента. Усі питання прямі, за шкалою формується єдиний бал, що відображає загальний показник суб'єктивної оцінки особистісної ефективності.

Для емпіричного підтвердження теоретико-аналітичних положень, викладених у теоретичному аналізі, та визначення правомірності використання запропонованих нами діагностичних методів та методик було проведено дослідження самоефективності особистості з різним рівнем політичної компетентності особистості на двох незалежних вибірках. До першої увійшли особи, які є носіями побутової політичної свідомості, а саме її склали студенти Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки віком від 18 до 22 років ($n = 98$), до другої – фахівці політичної сфери діяльності як носії професійної політичної свідомості, а саме працівники Апарату Верховної Ради України, народні депутати, помічники-консультанти віком від 25 до 52 років ($n = 107$).

У процесі формування вибіркової сукупності нами були дотримані вимоги щодо її змістовності шляхом підбору вибірки, що відповідала предмету дослідження та основному дослідницькому припущенню щодо відмінностей прояву рівня самоефективності особистості з різним рівнем політичної компетентності. Серед діагностичних методик нами використано такі: тест (шкала) загальної самоефективності (автори: Р. Шварцер, М. Єрусалем, в адаптації В.Г. Ромека), діагностика мотиваційних орієнтацій у міжособистісних комунікаціях (І.Д. Ладанов, В.А. Уразаева), опитувальник Г. Айзенка «Як виміряти особистість», опитувальник К. Фрайлінгера «Як ви ставитесь до змін», «Ієрархія потреб» модифікація І. Аккідінової, Форма по вивченню особистості (PRF) Д. Джексона.

Під час обробки результатів констатувального експерименту нами використовувався непараметричний критерій Манна-Уїтні для встановлення міжгрупових відмінностей у рівнях прояву запропонованих діагностичних критеріїв емпіричних результатів, отриманих з двох вибірок.

Результати застосування непараметричного критерію U–Манна-Уїтні до сформованої нами матриці емпіричних даних подані у таблиці 1.

Значущих відмінностей за статтю відносно загальної самоефективності по всій вибірці не виявлено (перевірено критерієм Колмогорова-Смирнова). Так, чоловіки і жінки не відрізняються показниками самоефективності. Це можна прокоментувати словами Т.М. Титаренко: «Характерна риса сучасності – постійне зростання ролі жінки

в суспільстві, між стереотипами суто чоловічого та жіночого відбувається все більш виражене розмикання чітких меж» [8, с. 121].

Проте виявлено залежність рівня виразності самооефективності від віку та соціального статусу досліджуваних.

У групі політичних діячів найбільший відсоток досліджуваних мають високу загальну самооефективність – 50% (54 особи). Менша частина вибірки має середню за-

гальну самооефективність – 45% (48 осіб), респондентів з низькою загальною самооефективністю найменше – 5% (5 осіб).

У вибірці студентів найбільший відсоток досліджуваних мають середню загальну самооефективність – 60% (59 осіб). Інша частина вибірки має низьку загальну самооефективність – 34% (33 особи), респондентів з високою загальною самооефективністю найменше – 6% (6 осіб).

Таблица 1

**Результати обрахунку критерію U–Манна-Уїтні
для вибірки студентів та вибірки працівників ВРУ**

Діагностичні показники	Студенти	Працівники ВРУ	Статистика U Манна-Уїтні	Z	P-рівень значимості
	Середній ранг				
Шкала самооефективності	67,03061	135,9439	1718	-8,32942	.000***
Орієнтація на прийняття партнера	91,07143	113,9252	4074	-2,79058	.005**
Орієнтація на розуміння партнера	95,4949	109,8738	4507,5	-1,76732	.018**
Орієнтація на досягнення компромісу	51,06633	150,5654	153,5	-12,0507	.000***
Пацифізм	90,9949	113,9953	4066,5	-2,78156	.005**
Гармонійність	62,42857	140,1589	1267	-9,39111	.000***
Дозволеність	59,40816	142,9252	971	-10,0818	.000***
Расизм	63,92857	138,785	1414	-9,04619	.000***
Релігійність	91,15306	113,8505	4082	-2,74633	.006**
Соціалізм	107,0255	99,31308	4848,5	-0,93338	.351
Лібералізм	53,12245	148,6822	355	-11,5298	.000***
Реакційність	135,7398	73,01402	2034,5	-7,57653	.000***
Реаліст	70,95408	132,3505	2102,5	-7,45369	.000***
Вільнодумець	110,6429	96	4494	-1,79844	.021**
Традиціоналіст	106,1633	100,1028	4933	-0,73517	.462
Потреба у задоволенні матеріального стану	87,45918	117,2336	3720	-3,60914	.000***
Потреба у безпеці	105,051	101,1215	5042	-0,47926	.632
Потреба у міжособистісних зв'язках	52,32653	149,4112	277	-11,7313	.000***
Потреба у повазі	128,3878	79,74766	2755	-5,91771	.000***
Потреба у самореалізації	114,5969	92,3785	4106,5	-2,70814	.007**
Потреба у досягненні	63,93878	138,7757	1415	-9,10246	.000***
Комунікабельність	77,80612	126,0748	2774	-5,91081	.000***
Агресія	94,13776	111,1168	4307	-2,12377	.034*
Домінантність	98,29592	107,3084	4782	-1,10134	.027*
Витримка	103,3316	102,6963	5210,5	-0,07793	.938
Потреба у приверненні уваги	81,16837	122,9953	3103,5	-5,0993	.000***
Уникнення ризику	101,4337	104,4346	5089,5	-0,36615	.027*
Імпульсивність	102,6735	103,2991	5211	-0,07649	.939
Готовність допомогти	106,7143	99,59813	4879	-0,87403	.038*
Потреба у порядку	88,9949	115,8271	3870,5	-3,28045	.001***
Орієнтація на гру	95,53571	109,8364	4511,5	-1,74063	.017*
Потреба у соціальному схваленні	99,2551	106,4299	4876	-0,87435	.038*
Потреба у підтримці	95,23469	110,1121	4482	-1,81189	.027*
Загальна зацікавленість	103,8469	102,2243	5160	-0,19885	.842

Примітка: рівень достовірності: * – $p \leq 0,05$; ** – $p \leq 0,01$; *** $p \leq 0,001$.

Отримані результати засвідчують високі показники самоефективності у фахівців політичної сфери, тобто усвідомлення власної компетентності, впевненість у своїй спроможності, віра в можливість успішно виконати завдання, очікування успіху приводить до того, що така людина докладаеть більше зусиль для виконання справи, ніж той, хто зазнав серйозних сумнівів у своїй можливостях. Як наслідок такі уявлення про власну ефективність дають змогу досягти кращого результату, сприяють самоповазі. Люди, які вірять у свою здатність розв'язувати проблеми, виявляють більшу наполегливість, натрапляючи на перешкоди. Психологи стверджують, що чим сильнішою є впевненість у своїх здібностях, тим наполегливішою людина буде у своїй діяльності [6, 4]. Загальновідомо, що люди з вищим рівнем самоефективності ставлять перед собою вищі цілі та докладаеть більше зусиль для їх досягнення.

Навпаки, низька самоефективність, яка за результатами нашого дослідження більш притаманна студентам, вказує на сумніви у власній компетентності, очікування невдачі суттєво зменшує результативність діяльності, знижує самоповагу. А. Бандура стверджує, що ті, хто вважає себе нездатним досягти успіху, мають слабку мотивацію й не можуть побудувати ефективну поведінку. Відсутність самоефективності може бути суттєвою перешкодою формування соціальної компетентності та активності людини. При певних обставинах брак самоефективності може навіть стати причиною невротичних розладів особистості [2].

Зауважимо, що за такими діагностичними показниками, як соціалізм, традиціоналізм, потреба у безпеці, витримка, імпульсивність та загальна зацікавленість не відмічено статистично значущих відмінностей у діагностичних групах. Для осіб з високим рівнем самоефективності притаманні орієнтація на прийняття партнера, на розуміння партнера та досягнення компромісу, гармонійність, дозволеність, расизм, релігійність, лібералізм, пацифізм, приналежність до особистостей з реалістичними поглядами на зміни; у них є потреба у поліпшенні матеріального становища, потреба в міжособистісних зв'язках, потреба в досягненні, комунікабельність, агресія, домінантність, потреба в привертанні уваги та потреба у порядку. Низька самоефективність студентів демонструє такі характеристики, як реакційність, вільнодумність, потреба у повазі і, що парадоксально, потреба в самореалізації.

Таким чином, наша гіпотеза не підтвердилася: виділення рівнів загальної само-

ефективності показало, що у двох групах найчастіше зустрічаються досліджувані з середньою самоефективністю, а рівні високої та низької самоефективності повністю протилежні у двох вибірках.

Висновки з проведеного дослідження. Проведене дослідження актуалізує необхідність вивчення когнітивних та поведінкових ознак самоефективності студентів, а також розробки програми для підвищення рівня самоефективності, виходячи із зафіксованої потреби в самореалізації молоді. Дослідивши ключові складові самоефективності, можна буде навчити цьому тих, хто поки ще не може впоратися зі своїми психологічними проблемами і тим самим бути успішним у самореалізації.

Майбутнє нашої держави залежить від молоді, а тому рівень успішності юного покоління прямо корелює з рівнем успішності країни. Відтак основним завданням психологів є вивчення складових формування високого рівня самоефективності як студентської молоді, так і представників старшого покоління з усталеним соціальним статусом, з метою напрацювання програми формування активної, компетентної, конкурентоспроможної молоді з поняттями моральних норм етики та без ознак професійного маргіналізму.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Большой психологический словарь/ Сост. и общ. ред. Б. Мещеряков, В. Зинченко. – Речь, 2011. – 672 с.
2. Васютинський В.О. Інтеракційна психологія влади : монографія / В.О. Васютинський. – К. : КСУ, 2005. – 492 с.
3. Вірна Ж.П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога : монографія / Ж.П. Вірна – Луцьк : Ред.-вид. відд. «Вежа» Волин. держ. ун-ту ім. Л. Українки, 2003. – 320 с.
4. Занюк С.С. Психологія мотивації: Навч. посібник / С.С. Занюк. – К.: Либідь, 2002. – 304 с.
5. Кульпекина В.А., Развитие памяти в пожилом возрасте / В.А. Кульпекина, Э.В. Белова // Психология зрелости и старения. – 2009. – № 2. – С. 53–87.
6. Москаленко В.В. Психологія соціального впливу. Навч. пос. / В.В. Москаленко. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 448 с.
7. Ромек В.Г. Поведенческая психотерапия: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / В.Г. Ромек. – М.: Издательский центр «Академия», 2002. – 192 с.
8. Титаренко Т.М. Життєвий світ особистості: у межах і за межами буденності / Т.М. Титаренко – К.: Либідь, 2003. – 376 с.
9. Франкл В. / Поиск смысла жизни и логотерапия / В. Франкл // Психология личности: Тексты. М. : Изд-во МГУ, 1982. – С. 118–126.
10. Шапошник-Домінська Д.О. Психологічні особливості розвитку самоефективності особистості : дис.

канд. : 19.00.01 / Д.О. Шапошник-Домінська. – Київ, 2015. – 193 с.

11. Bandura A. Regulation of cognitive processes through perceived self-efficacy / A. Bandura // *Developmental Psychology*. – Vol. 25. – 1989. – P. 729–735.

12. Nagels M. L'auto-efficacite` des apprenants. Pour une ingénierie de l'acquisition des compétences professionnelles / M. Nagels // 8e Biennale de l'éducation

et de la formation, Lyon: France. – 2006. – P. 1–6.

13. Самоэффективность [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://vocabulary.ru/dictionary/36/word/samoyefektivnost>

14. Haken H. Синергетика: иерархии неустойчивостей в самоорганизующихся системах и устройствах / H. Haken [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <ftp://orthodox-hub.ru/books>.

УДК 159.923:[331.101.3+331.102.24]

ЕМОЦІЙНИЙ ПРОФІЛЬ ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Лазорко О.В., к. психол. н.,
доцент кафедри загальної та соціальної психології
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Поступовий розгляд концептуального обґрунтування феномену психологічного благополуччя актуалізує необхідність вивчення емоційної сфери студентської молоді. Центральні позиції інтерпретації психологічного благополуччя юнаків (позитивні відносини з іншими, позитивна оцінка себе і свого життя, автономія, компетентність, здатність управляти власним життям) є базовими смисловими утвореннями, які визначають мотиваційні інтенції самоактуалізації особистості. Емоційний фон переживання психологічного благополуччя є визначальним критерієм змісту соціальної фрустрованості особистості, а конкретні показники емоційного профілю є психологічною зоною раціонального відчуття цілісності і внутрішньої рівноваги сучасного студентства.

Ключові слова: психологічне благополуччя, емоційна сфера, соціальна фрустрованість, студентська молодь.

Последовательное рассмотрение концептуального обоснования феномена психологического благополучия актуализирует необходимость изучения эмоциональной сферы студенческой молодежи. Центральные позиции интерпретации психологического благополучия юношей (позитивные отношения с другими, положительная оценка себя и своей жизни, автономия, компетентность, способность управлять собственной жизнью) являются базовыми смысловыми образованиями, которые определяют мотивационные интенции самоактуализации личности. Эмоциональный фон переживания психологического благополучия является определяющим критерием содержания социальной фрустрированности личности, а конкретные показатели эмоционального профиля являются психологической зоной рационального ощущения целостности и внутреннего равновесия современного студенчества.

Ключевые слова: психологическое благополучие, эмоциональная сфера, социальная фрустрированность, студенты.

Lazorko O.V. EMOTIONAL PROFILE OF PSYCHOLOGICAL WELL-BEING OF STUDENT YOUTH

Gradual consideration of conceptual review of the phenomenon of psychological well-being actualizes the necessity of studying the emotional sphere of student youth. The central positions of interpretation of psychological well-being of young men (positive relations with others, positive assessment of oneself and own life, autonomy, competence, ability to control own life) are basic semantic formations that define motivational intentions of self-actualization of a personality. Emotional background of psychological well-being experience is the determining criterion of a personality's social frustration content and concrete indicators of emotional profile are the psychological zone of rational sense of integrity and inner balance of modern students.

Key words: psychological well-being, emotional sphere, social frustration, student youth.

Постановка проблеми. Соціально-економічне сьогодення під впливом значної кількості негативних факторів актуалізує питання вивчення феномену психологічного благополуччя особистості, який з огляду на багатогранність його інтерпретації у багатьох наукових дисциплінах містить ціліс-

но-збалансовані характеристики існування людини в соціальному середовищі, як-от її психофізичне, соціально-психологічне та морально-духовне благополуччя. Тому важливим аспектом вивчення цього феномену є аспект відображення його вікових ознак, які є невід'ємним компонентом руху